

Záchrana rostlin

Asi před 50ti lety babička studovala v Ústí nad Labem přírodopis a chemii, což bylo v době, kdy České středohoří nebylo chráněnou krajinnou oblastí. Připravovala se tehdy na diplomovou práci v oblasti floristického výzkumu týkající se oblasti kolem Ústí nad labem a Litoměřic.

Tato oblast byla velice členitá, zvedala se od údolí Labe až do kopců zhruba 200 až 530 metrů nad mořem, procházely tam asi tři soutěsky, dokonce i dva soubory skal - výří skály a krkavčí skála. Babička tam podnikala s přáteli výpravy, mapovala krajinu a pozorovala rostlinné druhy. Jejich přátel však časem chodilo pořád méně a méně, až nakonec babička chodila sama, což jí nijak nevadilo, protože si mohla nerušeně vychutnávat kouzlo přírody. Například se jednou plazila trávou, a když zvedla hlavu, viděla zblízka celé stádo muflonů. Bylo to oboustranné velké překvapení!

Jednou babička objevila nádhernou louku, kde rostly spousty krásných a vzácných květin. Byla na náhorní plošině ve výšce asi 530 metrů nad mořem u vodojemu blízko obce Němčí, kde už v té době nebyl ani jeden stálý obyvatel. Louka byla opravdu unikátní - rostly zde rostliny jak suchých míst, tak rostliny mokřin, dokonce se jí zde podařilo najít velmi vzácný zvonovec liliolistý.

Babičku napadlo, že by louka zasloužila nějakou lepší ochranu, a protože mezi jejími přáteli bylo dost ochránců přírody, řekla si, že louku nafotí a fotky jim ukáže. Když jim později fotky ukázala, byli naprosto nadšení a řekli jí, aby šla s fotkami na lesní správu. Jenže tam čekala komise složená ze samých starých dědků. Při prohlížení fotek loučky moudře pokyvovali hlavami, a když je babička vzala přímo do terénu na to místo, jen se usmívali. Nakonec je ale babička přesvědčila a louka se stala opravdu chráněnou.

Uběhl nějaký čas, babička si udělala výlet do okolí a napadlo ji se podívat, jak se rostlinkám na její loučce daří. Možná tam díky oficiální ochraně najde ještě větší množství vzácných rostlin. Příroda je mocná čarodějka, a pokud se jí nechá volnost, můžete se dočkat všelijakých překvapení. A opravdu, když tam babička přišla, nevěřila vlastním očím!

Na loučce byly čerstvě zasazené smrčky. V pravidelných řadách, zasazené evidentně lidskou rukou, krásné malé smrčky připravené během několika let vyrůst ve velké smrky a chráněnou louku úplně zničit včetně všech vzácných rostlin. Za několik let tady bude úplně obyčejný smrkový les a stromy připravené na těžbu, kouzlo místa se definitivně vytratí...

Babičce bylo jako kdyby ji někdo polil horkou vodou. Byla vzteky bez sebe, vzpomněla si na ty dědky, jak slibovali, pokyvovali hlavami a usmívali se. Nejraději

by se otočila a utíkala odsud pryč. Vůbec se jí tady už nelíbilo. Ještě štěstí, že tam zrovna nějaký z těch dědků nebyl, to by mu asi něco nehezkého řekla!

Potom jí něco napadlo. Přišla k jednomu smrčku, sklonila se k němu, škubla, lehce ho povytáhla a zpřetrhala mu kořínky. Totéž udělala u druhého, u třetího, u čtvrtého i u všech ostatních. Bylo jí těch stromečků samozřejmě líto, protože ti mrňouskové nemohli za to, že je lesní správa nechala vysázet zrovna tady, byla to ale jediná cesta, jak toto kouzelné místo zachránit.

Nemyslete si ale, že to bylo jednoduché, babička byla úplně sama na armádu desítek až stovek smrčků! Strávila tam určitě několik hodin. Ale nakonec svou práci dokončila dobře, o tom se přesvědčila o několik týdnů později, když zde byla zkontrolovat stav a zjistila, že stromečky skutečně uschly.

Území bylo zachráněno! Babička to ještě nikomu nevyprávěla a i teď po letech, když mi to říkala, tak jsem z tónu jejího hlasu poznal, že se za tu hromadnou popravu malých smrčků trošku stydí. Ale já dobře vím, že udělala dobře. A taky jsem si uvědomil, že si na mohou babičku nikdo vyskakovat nebude!

Hifinka

Babička mi už mnohokrát vyprávěla o tom, že tam, kde dříve s mým dědou bydlela - v Dubí u Teplic - bylo velice znečištěné ovzduší, což byly naprosto nevyhovující podmínky pro mou tehdy dvouletou maminku a asi jednoletou tetu. Proto se rozhodli odstěhovat. Po dlouhém hledání si nakonec jako svůj nový domov vybrali vesnici (dnes už městy) Malešov u Kutné Hory. Aby ale měli jejich dcerky opravdu čisté prostředí, neměl jejich dům stát uprostřed vesnice, ale zvolili si rovnou starý mlýn na samotě s kouzelným jménem "Rákosov".

Díky tomu mohli mít opravdu hodně zvířat, jako třeba nutrie, krůty, kachny, ovce a spousty dalších. Aby toho nebylo málo, dědeček přišel s nápadem koupit speciální černé prasátko, jehož potravou je hlavně pastva a tudíž nenabírá tolik sádla. Dědeček možná netušil, že svým dcerám tak pořídí nejoblíbenějšího domácího mazlíčka.

Malá černá prasnice se na Rákosově rychle zabydlela. Měla tam spoustu míst, kde se pást, a lesní prostředí pro ni bylo naprosto vyhovující. Když byl čas jít domů, babička na ni zavolala, a prasátko samo přišlo domů. Tedy jenom v tom případě, že se mu chtělo, někdy musela babička volat i docela dlouho. Dalším problémem bylo oslovení, protože uznejte, že když dospělá žena a k tomu učitelka volá v lese: „Ty černá svině!“, působí poněkud zvláště. Proto má maminka pro prasátko vymyslela originální jméno - Hifi.

Ne nadarmo se říká, že prasata jsou stejně chytrá jako psi, a Hifinka byla možná i mnohem chytřejší. Třeba strčila rypáček do záhonu, jela s ním těsně pod zemí a tímto způsobem potom vyžrala všechny brambory. Normálně nemají na statku zvířata, která dělají škodu, velkou životnost, ale v případě Hifinky nad ní držela ochrannou ručičku moje maminka a tak roztomilému mazlíkovi nikdo nesměl ublížit.

Hifinka se i ráda schovávala, její nejoblíbenější skrýš byla meliorační roura pod mostkem u náhonu rybníka. Babička to nevěděla, a tak, když ji marně hledala a křičela, stála vlastně kousek nad ní a možná se tomu i prasátko smálo. Teprve, když se zoufalé volání změnilo, a babička nasadila hysterický tón, pochopila Hifinka, že přestává legrace a laskavě ze své skrýše vylezla.

„Máme prasnici, mohli bychom mít i selátka.“ řekl si děda. A tak milá Hifinka začala jezdit za vepříkem. Jezdila za ním na vozíku zapojeným za autem, a protože to byl asi prasečí krasavec, začala brzy do toho vozíku šťastně skákat sama. Netrvalo dlouho a Hifi zabřezla.

Skončil čas toulek a schovávání. Babička ji přestala pouštět ven a Hifinka byla zavřená ve chlívku. Jenže se úplně ztratila má maminka, marně ji hledali po

okolí, nebyla vůbec k nalezení. Nakonec ji pčece jenom našli. A víte, kde byla? U Hifinky v chlívku! Malinká holčička spokojeně spinkala schoulená k velké prasnici.

Druhý den ráno se Hifi narodila selátka. Hifinka se o ně pečlivě starala a měla takový zvyk, nejdřív obejít dvorek, aby zjistila, zda nehrozí nějaké nebezpečí, a až potom pustila selátka z chlívku. Jednou si selátka řekla, že už jsou dost velká, a vyšla tedy za ní. Hifi se prý otočila, rozzlobila a začala na ně strašně chrochtat. Když píše strašně, myslím tím strašně, byly to nějaké příšerné nadávky v prasečí řeči. Selátka utíkala, co jim malinkaté nožičky stačily. Představte si, že jim nadávala ještě i v chlívku!

Čas plynul, maminka a teta vyrostly, společně s babičkou a dědou se přestěhovali do nového domova, do obce Štipoklasy blízko Kutné Hory. Ale i po letech, když se řekne „Hifi“, si nikdo z nich nepředstaví reproduktory, ale krásné milé prasátko.

K Hifince se váže ještě jedna příhoda. Babička jednou jela vlakem kolem Malešova. V tom zaslechla dva pány, jak si povídají. „Představ si, jednou jsem tu viděl divoká prasata - černou bachyni se selaty!“, řekl jeden. Babička nic neříkala, jen se tak potichu pro sebe usmála, protože věděla, že to určitě byla Hifinka s jejími selátky.

Detektivní příhoda

Babička s dědou, mou maminkou a tetou bydleli dlouho na Rákosově, což je starý mlýn na samotě u Malešova v okrese Kutná Hora. Někdy to tam prý bylo těžké, ale těžkosti vynahrazovala nádherná příroda a klid. Všem se tam líbilo s výjimkou tety, ta by byla možná raději ve městě, více mezi dětmi a lidmi. Dokud k nim jezdil pošťák, ještě to šlo, ale po vybudování obecní schránky už byli opravdu sami. Jediné spojení se světem měly maminka s tetou díky tomu, že chodily do školy do Malešova nebo jezdily do hudebky do Kutné Hory.

V té době si má babička hrozně ráda krátila chvíli čtením detektivek, což možná bylo způsobeno i tím místem, kde zrovna žily. Tehdy nebyly mobily ani internet, televize byla černobílá a nabízela pouhé dva programy, takže přečíst si nějakou napínavou detektivku na takovém místě mělo jistě své kouzlo. To ale netušila, že jednu takovou detektivku zažije doopravdy!

Jednou v podvečer, za soumraku někdo zazvonil. Babička se podívala z okna a zdálo se jí v oněch rudých paprscích zapadajícího slunce, jakoby měl dotyčný světlé až zlaté vlasy. Muž jim řekl, že je z Ostravy a že byl v Praze na hokeji a protože zápas jsme tehdy vyhráli, tak se řádně opili, ale kamarádi odjeli bez něj. Když vystřízlivěl, zjistil, že nemá peníze na vlak do Ostravy. Vzpomněl si, že jeden jeho kamarád z vojny bydlí v Dubině blízko Kutné Hory a mohl by mu pomoci. Tak se vydal hledat toho kamaráda.

Ta historka byla trošku podezřelá, ale je pravda, že nějaký mlýn Dubina nedaleko skutečně byl. Jenže neobydlený. Různých Dubin bylo po okolí více, takže zjistit, která Dubina je obydlím údajného kamaráda bylo obtížné. Po neúspěšných pokusech dobrat se, která Dubina je ta, kterou muž hledá, řekl děda dotyčnému, že by tu mohl přespát a oni mu půjčí peníze na vlak, pokud jim on na oplátku pomůže s prací. Tajemný host souhlasil...

Když se dohodli, děda s hostem odešli ven pracovat, aby stihli něco udělat dokud ještě bylo nějaké světlo. Babička zatím připravovala večeři a poslouchala u toho televizi. Zrovna krájela brambory, když v tom se ozvalo z televize, že uprchl nebezpečný zločinec z vězení. Babička se rychle běžela podívat a na obrazovce viděla muže se blondatými vlasy, tetováním na ruce a dokonce se jí zdál tak trochu podobný tomu, co u nich přebývá. Vyděsila se. Když se ujistila, že ji nikdo nevidí, vytáhla z tašky dotyčného občanku, a i když se to nedělá, prolistovala ji (tehdy byly občanské průkazy takové malé knížky) a našla tam podezřelý záznam o zákazu přístupu do Ostravy. To už bylo příliš, nemeškala a telefonem zavolala známému, aby okamžitě přijel.

Než dodělala večeři, známý opravdu přijel. Vešel do chalupy, měl na nohách holínky, tvářil se hrdinsky a pronesl památnou větu: „Zouvat se nebudu, abych byl akceschopnější!“ Poté usedl za stůl a čekali, napětí ve vzduchu by se dalo krájet.

Když se děda s mužem vrátili, babička dědovi tajně řekla, aby dotyčnému prohlédl v koupelně ruce. Děda se na nic neptal a v koupelně zjistil, že jeho pomocník má skutečně na ruce tetování. Pod záminkou, že jde pro čistý ručník, se děda vytratil z koupelny a o tetování řekl babičce a jejich známému. Bylo to jasné, mají v chalupě zločince! Děda i jejich známý se začali hned domlouvat, co budou dělat. Schylovalo se k velkému dramatu...

Jenže když potom údajný zločinec přišel, babička ve světle místnosti najednou zjistila, že host má vlasy hnědé a že se vlastně zločinci z televize vůbec nepodobá. Rychle to dala najevo, takže se situace uklidnila. Společně v klidu povečeřeli, pak se babiččin známý s nimi rozloučil a odešel.

Pro všechny případy babička zamkla jak svůj, tak pokoj svých dcer, tedy mé tety a maminky. Noc proběhla klidně a ráno děda půjčil tajemnému návštěvníkovi peníze na vlak. Dotyčný dědovi slíbil, že je určitě někdy vrátí. No, nevrátil. S tím mužem se už nikdy později nesetkali, takže nevíme, jestli to přece jen nebyl zločinec, který se na poslední chvíli zalekl jejich známého, nebo to byl jen obyčejný smolař. A tak tento příběh zůstává navždy neobjasněnou záhadou, která se stala mojí babičce ve skutečnosti, a neodehrála se jen v jejích detektivních knížkách.

Vernisáž

Když byla má maminka malá a mé tetě byl sotva jeden rok, bydlely s dědou a babičkou v Dubí u Teplic. Ale tam bylo velice znečištěné ovzduší a toto prostředí bylo pro malé holčičky bylo naprosto nevyhovující. Proto se děda a babička rozhodli přestěhovat. Rozhodli se, že budou bydlet na samotě ve starém mlýně Rákosov blízko obce Malešov v okrese Kutná Hora. A na samotě opravdu byli - nejbližším stavením byla opuštěná stará cihelna, kde se asi vyráběly cihly a možná tam zbylo i trochu keramické hlíny.

Stěhovali se zrovna před Vánocemi. Má maminka (tehdy asi dvouletá) seděla na pohovce a měla tisíce otázek na Ježíška jako: co jí, jak rozdává dárky, jak vypadá, možná i jakou má krevní skupinu a spousty dalších, ale nejvíc jí zajímalo, proč ho nemůže vidět. Babička se tedy pokoušela odpovídat. Po chvíli maminka přestala babičku bombardovat svými otázkami, chvíli zamyšleně seděla a poté pronesla tento „citát“ v rodině již tradovaný:

„Už vím proč nemůžu vidět Ježíška, je mrňavej a špatně mluví!“

Rok na to, také před Vánocemi se babička, děda a teta rozhodli, že si přispí. Když se probudili, nemohli najít mou maminku. Nakonec ji našli. Byla na dvoře s dětským kolečkem plným keramické hlíny a vedle ní byly hrníčky, pekáčky, talířky a spousta dalších výrobků. Maminka si asi přinesla trochu té hlíny z té nedaleké cihelny a na své výrobky byla patřičně pyšná. Takže místo cukroví pekla babička hrníčky, talířky a další výtvořky mé maminky.

Asi za rok se babička a děda seznámili s akademickou malířkou paní Jelínkovou. Ta je jednou pozvala na vernisáž své výstavy. Mé tetě i mamince se moc líbila. Pár dní po konání té vernisáže bylo babičce něco divné. Vůbec neviděla své děti a připadalo jí, že před ní něco tají.

Pak babička s dědou dostali pozvánku na vernisáž výstavy na rákosovském mlýně. „Cože? Co to je za nesmysl? Výstava u nás ve mlýně?“, říkali si. Ale nakonec se šli do příslušných místností podívat. Pozvánka nelhala, za chvíli spatřili nádhernou výstavu.

Maminka a teta totiž prohledaly úplně celý Rákosov, našly různé staré krámy, nanosily je po celém mlýně a výstava byla na světě. Potom „exponáty“ napolohovaly jako sochy, vyrobily lístečky s popisky a nechybělo ani občerstvení. Babička mi říkala, že výstava byla úžasná. Já ji bohužel neviděl ani na fotografiích, to babičku mrzí, protože kameru měli sice rozbitou, ale foťák funkční. Čas plynul, maminka vyrostla, teta také, ale z maminky se nakonec stala výtvarnice a učí v ZUŠ Ledec nad Sázavou výtvarný obor. Se svými žáky pořádá vernisáž jejich výstavy každý rok. Takže to, co začalo kdysi na Rákosově jako hra, se nakonec stalo jejím zaměstnáním.